

УДК 349.439.5

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2020.40.217596>

В. В. Валах, канд. юрид. наук, доцент, доцент, адвокат
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра цивільно-правових дисциплін
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна
e-mail: valakh.victoria@gmail.com

К. Р. Петренко, здобувач
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра цивільно-правових дисциплін
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна
e-mail: k.petrenko2010@gmail.com

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ДАВНІСНІ СТРОКИ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ДОБРОВІЛЬНО НЕВИКОНАНОГО ОBOB'ЯЗКУ» ТА «ВИКОНАВЧА ДАВНІСТЬ»

Проведено ґрунтовний аналіз матеріалів судової практики та спеціальних теоретичних наробок щодо дослідження поняття «виконавча давність» та «давність примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку». На підставі проведеного дослідження з'ясовано тотожні та відмінні ознаки вказаних правових категорій. Також проаналізовано проблеми, з якими стикаються правники при виконанні судових рішень. Зокрема, визначено, яким є нормативно встановлений строк, протягом якого виконавчий документ може бути пред'явлений до виконання та що являється підставою для відкриття виконавчого провадження, для проведення виконавчих дій.

Ключові слова: строки виконавчого документа, самостійне виконання рішень, тривалість строків виконання, виконавча давність.

Постановка проблеми. В юридичній науці відсутнє чітке та однозначне розуміння про «давність примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку» та «виконавчу давність», її належність, правову природу та сутність. Незважаючи на розмаїття наукових праць, комплексних наукових досліджень, присвячених давності примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку або виконавчій давності в Україні в умовах становлення змішаної системи виконання рішень з акцентом на особливостях її реформування в сучасний період та формулюванням, відповідної концепції досі не вироблено. Вказана обставина робить дослідження «давності примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку» та «виконавчої давності» ще більш актуальним і цінним, оскільки воно вважається корисним для юридичної науки в цілому, та для практики її застосування зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питання строків давності знаменуються працями українських та зарубіжних вчених, які розглядали питання відносно строків давності, їх видів, правового значення строків в виконавчому провадженні, строки виконання судового рішення. Зокрема, це праці Д. Х. Валесєєв, В. О. Гурєєв, В. В. Гуцин, В. Ю. Білоусов, В. І. Цікало, В. В. Луця.

Метою статті є дослідження таких правових категорій, як «виконавча давність» та «давність примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку» задля визначення їх спільних та відмінних рис.

Виклад основного матеріалу. Виконавча давність – широке і складне поняття, яке включає кілька обов'язкових істотних ознак і взаємопов'язаних елементів, що характеризують його сутність. Центральне місце серед складових правового інституту виконавчої давності займають строки давності в виконавчому провадженні, проте, на наше переконання, їх не можна ототожнювати з поняттям давності примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку.

На теперішній час в приватній сфері держава, яка виступає в якості арбітра, може примусити учасника цивільно-правового обігу до виконання взятих на себе обов'язків. Вираз «*Pacta servanda sunt*», тобто договір, укладений між сторонами, має бути виконаним, оскільки набуває для них подібної закону сили, – набуває у розрізі досліджуваного питання особливої значущості. Але закон обмежує строк, протягом якого особи можуть звернутися за захистом порушених прав. Це робиться для стабілізації цивільно-правового обігу, відтак логічним є те, що законодавець обмежує строк виконання певного судового рішення. Такий строк у літературі називають давністю примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку або виконавча давність.

Давність примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку, як і позовна давність, є інститутом матеріального права. Вона базується на строках для звернення за захистом порушеного або оспорюваного матеріального права, визнаного або підтвердженого судом. В своєму дисертаційному дослідженні «Давність в цивільних правовідносинах» науковець В. І. Цікало визначив поняття «давність примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку» та зазначив, що «не слід вважати його процесуальним строком». Також науковець запропонував доповнити Закон України «Про виконавче провадження» новою статтею, в якій передбачити перелік вимог, на які не поширюється давність примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку. Цей перелік вимог повинен співпадати з переліком вимог, на які не поширюється позовна давність. При цьому, на його думку, тривалість строків давності примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку повинна залежати не від виду рішення, яке підлягає примусовому виконанню, а від виду матеріального цивільного права, що має бути примусово реалізоване [7, с. 258].

Згідно чинного законодавства, виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження і примусове виконання судових рішень та рішень інших органів – це сукупність дій визначених у Законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, Законом України «Про виконавче провадження», іншими законами та нормативно-правовими актами, а також рішеннями та підлягають примусовому виконанню [3, ст. 1].

Відповідно до енциклопедичного визначення, під виконавчою давністю розуміється встановлений у законі строк, протягом якого рішення може бути пред'явлено саме до примусового виконання, тому що для добровільного виконання строки не встановлені в тому сенсі, що добровільне виконання рішення після закінчення строку виконавчої давності повинно визнаватися належним. Тобто, виходячи з цього поняття для визначення виконавчої давності головним є не те, що існує якийсь строк, протягом якого рішення може бути пред'явлено саме до примусового виконання.

Разом з тим необхідно відзначити, що виконавча давність має унікальну особливість: вона закріплена на особливому етапі виконання – стадії виконавчого провадження, причому з особливим початком перебігу строку давності, що дозволяє охоплювати давністю найрізноманітніші відносини різних галузей права, що часом призводить до перетину з іншими галузевими видами давності і створює неабиякі проблеми і колізії.

Пояснити зазначене можна тим, що в Україні у виконавчому провадженні звертається увага лише на питання строків пред'явлення виконавчих документів до виконання, які мають особливу сутність, призначення та порядок обчислення [4, с. 64]. Строки пред'явлення виконавчого документа до виконання визначають чинність права на виконання, а не організацію та здійснення виконавчого провадження.

Російські вчені Д. Х. Валєєв, В. О. Гурєєв, В. В. Гуцин та інші визначають строк у виконавчому провадженні як проміжок часу, протягом якого судовий пристав-виконавець, інші учасники виконавчого провадження повинні вчинити дії, пов'язані з виконавчим провадженням [4, с. 65].

Відповідно до Інструкції з організації примусового виконання рішень, затвердженою Міністерством юстиції України від 02.04.2012 р. № 512/5, примусове виконання рішень,

передбачених статтею 3 Закону України «Про виконавче провадження», здійснюють державні та приватні виконавці (крім рішень, передбачених частиною другою статті 5 Закону). Відповідно до ст. 3 Закону України «Про виконавче провадження», завдання органів державної виконавчої служби та приватних виконавців є своєчасне, повне і неупереджене виконання рішень, примусове виконання яких передбачено законом [3, ст. 3].

З прийняттям Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [5, ст. 5] в Україні запроваджено інститут приватних виконавців, визначено їх правовий статус, врегульована процедура набуття та зупинення права на здійснення відповідної діяльності. Виконавчі документи пред'являються на виконання до відділу державної виконавчої служби за місцем проживання, перебування, роботи боржника або за місцем знаходження його майна. Зважаючи на те, що примусове виконання добровільно невиконаного обов'язку до набуття нового закону здійснювалося виключно державними органами, а тепер відповідно до ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження» примусове виконання рішень покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених цим законом випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України «Про виконавче провадження», здійснення зазначених процедур потребує високого рівня процесуальної формалізації та бюрократизації.

Факт невиконання добровільно невиконаного обов'язку має бути встановлено у ході судового розгляду, як і сама наявність відносин, які стали підставою виникнення взаємних прав та обов'язків, а також можливість застосування державного примусу до невиконаних обов'язків. Відповідно до закону, примусовому виконанню підлягають судові рішення, рішення третейського суду, міжнародного комерційного арбітражу, іноземних судів, а також ухвали, постанови судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, справах про адміністративні правопорушення, кримінальних провадженнях у випадках, передбачених законом. Для виконання цих документів судами видаються виконавчі листи та судові накази.

Новелою примусового виконання рішень стало скасування строків самостійного виконання рішень для боржника. До прийняття нової редакції Закону України «Про виконавче провадження» державний виконавець давав боржнику час для самостійного виконання рішення, строк – до 7 днів, а в разі виконання рішення про примусове виселення боржника – до 15 днів. В новій редакції примусове виконання рішення починається відразу з дня відкриття виконавчого провадження. Це має стимулювати боржників вчасно виконувати рішення суду чи інших органів і не допускати примусового виконання рішення та застосування обумовлених цією завершальною стадією судового провадження санкцій.

Відповідно до ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження» стягувач може пред'явити виконавчі документи до примусового виконання протягом трьох років, крім посвідчень комісій з трудових спорів та виконавчих документів, за якими стягувачем є держава або державний орган, які можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом трьох місяців. Вказаний строк чітко встановлений законом [3, ст. 12]. Якщо такий строк сплинув, і до виконавця не надійшло звернення про відкриття виконавчого провадження – це є підставою для відмови у примусовому виконанні виконавчого документа.

Зауважимо, що зазначений вид давності, на відміну від позовної та набувальної давності, є безумовним. Це означає, що боржнику не потрібно вчиняти жодних дій задля його застосування. Більш того, боржник навіть не буде знати, що виконавець відмовив стягувачу у відкритті виконавчого провадження.

Як зазначають науковці, примусовому виконанню підлягають не всі рішення про захист порушених прав [7, с. 260]. Це витікає з аналізу сутності окремих судових рішень: як саме конкретне рішення впливає на дефектні правовідносини. Як відомо, за способом захисту судові рішення прийнято поділяти на такі види:

1) рішення про присудження — відповідач зобов'язується до примусового здійснення спірного обов'язку, тобто має вчинити певні дії на користь позивача, або навпаки, припинити та утриматись від подальших дій. До зазначеної категорії відносяться рішення про стягнення всіх видів заборгованості, штрафних санкцій, відшкодування завданої шкоди, виселення, усунення перешкод у користуванні, передачу певної речі [7, с. 260];

2) рішення про визнання – передбачає встановлення або спростування факту наявності певних відносин. Якщо факти визнаються, таке рішення називається позитивним. Якщо ж у рішенні встановлюється відсутність правовідносин між сторонами спору або те, що спірні правовідносини не відповідають встановленим у законодавстві або договорі вимогам, таке рішення визнається негативним. Вказані судові рішення не є підставами для примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку [7, с. 260], оскільки від відповідача не вимагається вчинення будь-яких додаткових дій. Однак тут слід зробити два зауваження, що дозволять більш точно зрозуміти суть цієї категорії рішень. По-перше, визнання або спростування факту наявності певних відносин у судовому рішенні власне може і не привести до тієї фактичної цілі, до якої прагнув позивач, оскільки відсутність необхідності отримання виконавчого листа/наказу суду та звернення із ними до державної виконавчої служби або приватних виконавців не означає, що йому не доведеться звертатися до державних органів. Наприклад, судові рішення про визнання права власності потребує реєстрації зміни суб'єкта права власності у державній реєстраційній службі. В іншому випадку дане рішення не буде мати практичного сенсу, оскільки майно буде зареєстроване за попереднім власником. По-друге, слід точно встановлювати, чим саме у судовому рішенні є факт визнання наявності чи відсутності правовідносин. Якщо встановлення цих обставин є необхідним для задоволення інших матеріально-правових вимог, наприклад, встановлення наявності договірних відносин у позові про стягнення заборгованості за договором, то зазначене рішення буде рішенням про присудження. У випадку, якщо факт встановлення наявності/відсутності відносин і є остаточною метою, то таке рішення буде рішенням про визнання, а відтак не підлягатиме примусовому виконанню;

3) перетворювальні рішення перетворюють існуючі між сторонами спору правовідносини, факт існування яких сторонами не оспорується, а тому не підлягає доказуванню відповідно до ч. 1 ст. 61 ЦПК України. Стосовно реалізації таких перетворювальних рішень як, наприклад, рішення про розірвання шлюбу чи визнання особи такою, що втратила право користуватися жилим приміщенням, то вони не потребують примусового виконання.

В залежності від мети ухвалення судових рішень виділяються наступні їх види: рішення, спрямовані на зміну правовідносин та рішення, спрямовані на припинення правовідносин. Відповідно, першою групою існуючі відносини змінюються, а другою – припиняються. Дана категорія рішень може як потребувати ініціації процедури здійснення виконавчого провадження, так і бути звільнена від подальшого примусового виконання. Найчастіше потребують примусового виконання рішення, що пов'язані із перерозподілом майна та майнових прав.

Найбільш дискусійними у виділенні в окрему групу є перетворювальні позови та рішення. Наприклад О. Ф. Клейнман, О. О. Добровольський, С. О. Іванов оспорюють необхідність виділу зазначеної групи позовів та, відповідно, рішень. Вони аргументують це тим, що суд не може встановити нове право, перетворити або припинити його існування, а може лише здійснювати його захист, а тому позови і рішення цієї групи в залежності від конкретної матеріальної вимоги відносяться до перших двох груп [7, с. 258].

Вказана позиція вдається спірною, оскільки у судовому процесі відбувається захист вже існуючого права. Судове рішення не може бути юридичним актом, що є невірним, оскільки перетворення прав та обов'язків сторін на підставі судового акту є лише специфічним видом подальшого розвитку конкретних правовідносин.

Враховуючи наведене зазначимо, що **примусовому виконанню підлягають всі рішення про присудження та частина перетворювальних рішень**, коли на відповідача

покладається обов'язок вчинити певну дію чи утриматися від її вчинення. Враховуючи це, давність примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку може застосовуватися до вимог, що витікають саме з цих рішень. До вимог, які не підлягають примусовому виконанню, зазначений вид давності застосовуватися не може.

Зважаючи на вказане вище, **вважаємо за необхідне** законодавчо закріпити, на які саме вимоги не поширюється давність примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку. За вимогами, вказаними у ст. 268 ЦК України, до суду можна звернутися безстроково, а до державного або приватного виконавця – лише протягом строку, передбаченого Законом України «Про виконавче провадження».

Також слід зауважити, що примусове виконання може здійснюватись й на підставі інших виконавчих документів, зокрема, виконавчих написів нотаріусів; посвідчень комісій з трудових спорів, що видаються на підставі відповідних рішень таких комісій; постанов державних виконавців про стягнення виконавчого збору, постанов державних чи приватних виконавців про стягнення витрат виконавчого провадження, про накладення штрафу, постанов приватних виконавців про стягнення основної винагороди; постанов органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом; рішень інших державних органів та рішень Національного банку України, які законом визнані виконавчими документами; рішень Європейського суду з прав людини з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», а також рішень інших міжнародних юрисдикційних органів у випадках, передбачених міжнародним договором України; рішень (постанов) суб'єктів державного фінансового моніторингу (їх уповноважених посадових осіб), якщо їх виконання за законом покладено на органи та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень [3, ст. 3]. Відтак давність примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку поширюється і на вимоги, що встановлені вищевказаними документами.

Як вже вказувалося, строк, протягом якого має бути здійснено виконання кожного з перелічених рішень, становить три роки (за винятком посвідчень КТС та виконавчих документів, стягувачем за якими є держава або державні органи). Зважаючи на те, що законом передбачена можливість повернення виконавчих документів без виконання та їх повторна подача до виконання, процес примусового виконання може затягуватися на роки та десятиліття. Тому законом встановлено правило, відповідно до якого весь час знаходження документа на виконанні не враховується до загального строку, протягом якого може бути подана заява на відкриття виконавчого провадження. Відповідно до ч. 4 ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження» строки пред'явлення виконавчого документа до виконання перериваються у разі пред'явлення виконавчого документа до виконання або надання судом, який видав виконавчий документ, відстрочки або розстрочки виконання рішення.

При поверненні виконавчого листа виконавець окрім того, що вказує причину повернення та стягнуту з боржника суму коштів, має також вказувати строк, протягом якого стягувач має право повторно звернути виконавчий документ до виконання. Майже завжди виконавці встановлюють річний термін на повторну подачу виконавчого документу замість того, щоб враховувати кількість днів, що залишилися для пред'явлення документу. Вважаємо вказаний факт явним порушенням закону.

Згідно з ч. 4 ст. 4 Закону України «Про виконавче провадження», державний виконавець відмовляє у прийнятті до провадження виконавчого документа, якщо встановлений законом строк пред'явлення виконавчого документа до виконання пропущено, про що виносить відповідну постанову. Стягувач, який пропустив строк пред'явлення виконавчого документа до виконання, відповідно до ЦПК України, має право звернутися із заявою про поновлення такого строку до суду, який видав виконавчий документ, або до суду за місцем виконання.

Перелік причин, які слід вважати поважними, законодавцем не зазначено, а тому суддя відповідно до ст. 212 ЦПК України дає оцінку поважності причин за своїм внутрішнім

переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у заяві доказів. Зважаючи на те, що згідно п. 19 ч. 1 ст. 293 ЦПК України ухвала суду про поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання підлягає оскарженню в апеляційному порядку, у кожному конкретному випадку визначати допустимість поновлення строків. Також в ухвалі слід зазначати, за яким саме виконавчим листом поновлено пропущений строк (дата його видачі, яким судом видано, зміст резолютивної частини рішення тощо). В разі втрати листів, за якими пропущено строки, заявник має подавати клопотання щодо видачі дублікатів зазначених листів та поновлення строку для пред'явлення виконавчого листа. У цьому разі видача дублікатів буде обумовлена задоволенням або відмовою у поновленні строків на пред'явлення.

Досить часто суди, не повною мірою з'ясувавши обставини справи та докази, якими підтверджувався пропуск строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання, доходили помилкових висновків. Окремі суди, поновлюючи строк для пред'явлення виконавчого документа до виконання, взагалі не зазначали причин, які визнавали поважними.

Наприклад, 11.09.2019 року Київський районний суд м. Одеси задовольнив заяву Публічного акціонерного товариства «Дельта Банк» у справі №2-5912/11 та поновив строк для пред'явлення виконавчого документа по справі по стягненню заборгованості та про визнання угоди недійсною. Як встановлено судом, Особа 1 та Особа 2 заборгували АТ «Дельта Банк» 574 183,46 гривень по споживчому кредиту від 23.11.2006 року та 226 127,62 гривень по кредиту від 09.02.2007. Заочним рішенням Київського районного суду м. Одеси від 28.01.2013 року по справі № 2-5912/11 обидві суми з громадян стягнуто солідарно.

Виконавчий лист щодо солідарного стягнення на користь банку заборгованості 226 127,62 гривень та судових витрат був виданий 01.11.2017 року. Отримання виконавчого листа саме 01.11.2017 року заявник мотивує тим, що з часу постановлення рішення та до 01.11.2017 року веденням справи займався ТОВ «КК «Вердикт». У зв'язку із запровадженням у Банку тимчасової адміністрації усі договірні відносини з ТОВ «КК «Вердикт» було припинено, а довіреності відізовані. Таким чином, представник заявника вважає, що Банком пропущено строк для пред'явлення виконавчого листа до виконання з поважних причин.

15.11.2017 року ПАТ «Дельта банк» звернувся до Київського районного суду м. Одеси з заявою про поновлення строку для пред'явлення виконавчого документу до виконання у справі № 2-5912/11, але 18.12.2017 в її задоволенні суд відмовив. Однак Одеський апеляційний суд своєю постановою від 26.06.2019 року ухвалу Київського районного суду м. Одеси від 18.12.2017 року скасував та справу направив для продовження розгляду до суду першої інстанції.

Дослідивши матеріали, суд дійшов висновку, що заява АТ «Дельта банк» підлягає задоволенню як обґрунтована та доведена, і задовольнив її. Керувався суд ст.ст. 260-261, 354-355, 433 ЦПК України (архів справи № 2-5912/11 Київського районного суду м. Одеси).

Висновки і пропозиції. На підставі проведеного дослідження можна дійти наступних висновків. Під давністю примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку розуміється строк, протягом якого особа може звернути до виконання певне судове рішення.

Законом чітко встановлено строк, протягом якого стягувач може пред'явити виконавчі документи до виконання: протягом трьох років, крім посвідчень комісії з трудових спорів та виконавчих документів, за якими стягувачем є держава або державний орган, які можуть бути пред'явлені до примусового виконання протягом трьох місяців. На поточний момент примусове виконання здійснюється державними та приватними виконавцями.

Не всі із рішень про захист порушених прав підлягають примусовому виконанню. Виходячи з концепції поділу всіх рішень на рішення про присудження, про визнання та перетворювальні рішення, пред'явлені до виконання можуть бути лише виконавчі листи за рішеннями про присудження та за частиною рішень про перетворення. Також законом встановлено перелік інших документів, які можуть бути пред'явлені до виконання. Вважається за необхідне законодавчо закріпити, в Законі України «Про виконавче провадження» поняття «виконавча давність» та встановити, на які саме вимоги не поширюється давність примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку. Уявляється нелогічним те, що за вимогами, вказаними у ст. 268 ЦК України до суду можна звернутися безстроково, а до державного або приватного виконавця – лише протягом строку, передбаченого Законом України «Про виконавче провадження».

Список використаної літератури

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР). Офіц. вид. К. : Парлам. вид-во, 2003. 356 с.
2. Інструкція з організації примусового виконання рішень: Наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 №5 12/5. Офіційний вісник України. 2012. № 27. С. 23.
3. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 30. Ст. 542.
4. Білоусов Ю. В. Поняття, призначення та класифікація строків у виконавчому провадженні. Університетські наукові записки. 2016. № 1. С. 64-79.
5. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 03.07.2020 р. № 720-IX // Відомості Верховної Ради України. 2016. № 29. Ст. 535.
6. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. Голос України. 2004. № 89.
7. Цікало В.І. Сфера застосування давності примусового виконання добровільно невиконаного обов'язку. Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. Науковий часопис. 2002. № 2. С. 258-261.
8. Цікало В.І. Давність у цивільних правовідносинах: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / В.І. Цікало. Львів, 2004. 175 с.
9. Рішення Київського районного суду м. Одеси по справі № 2-5912/11 від 22.02.2012 р. (архів Київського районного суду м. Одеси)

References

1. Tsivilnyi kodeks Ukrainy (2003) Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. Of its.vid. K.: Parlam. Vid-vo, 356 s. [in Ukrainian]
2. Instruktisia z organizatsii primusovogo vikonannia rishen: Nakaz Ministerstva Yustitsii Ukrainu vid 02.04.2012 № 512/5. Ofitsiinyi vistnik Ukrainy. 2012. № 27. S. 23. [in Ukrainian]
3. Pro vikonavche provadzhennia: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016. № 1404-VIII Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2016. № 30. St. 542. [in Ukrainian]
4. Bilousov Y.V. (2016). Poniattia, pryznachennia ta klasifikatsiia strokiv u vikonavchomu provadzhenni. Univesitetski naukovii zapiski. № 1. S. 64-79. [in Ukrainian]
5. Pro organi ta osib, uaki zdiisnuiut primusove vikonannia sudovih rishen i rishen inshih organiv: Zakon Ukrainy vid 03.07.2020. № 720-IX. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2016. № 29. St. 535. [in Ukrainian]
6. Tsivilnii protsesualnii kodeks Ukraini: Zakon Ukrainy vid 18.03.2004. № 1618-IV. Golos Ukrainy. 2004. № 89. [in Ukrainian]
7. Tsikalo V.I. (2002). Sfera zastosuvannia davnosti primusovogo vikonannia dobrovolno nevikonanogo obov'iazku. Visnik Khmel'nitskogo Institute regional'nogo upravlinnia. Naukovii chasopis. № 2. S. 258-261. [in Ukrainian]
8. Tsikalo V.I. (2004). Davnist u tsivilnih pravovidnosinah: dis... kand.ur.nauk: spets. 12.00.03 «Tsivilne pravo i tsivilnii protses; simeine pravo; mizhnarodne private pravo» Lviv, 175 s. [in Ukrainian]
9. Rishennia Kiivskogo raionnogo sudu m. Odesi po spravi № 2-5912/11-ts 22.02.2012 (arhiv Kiivskogo raionnogo sudu) [in Ukrainian]

Стаття надійшла 15.11.2020 р.

В. В. Валах, канд. юрид. наук, доцент, доцент, адвокат
Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
Кафедра гражданско-правовых дисциплин
Французский бульвар, 24/26, Одесса, 65058, Украина
e-mail: valakh.victoria@gmail.com

К. Р. Петренко, соискатель
Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова
Кафедра гражданско-правовых дисциплин
Французский бульвар, 24/26, Одесса, 65058, Украина
e-mail : k.petrenko2010@gmail.com

СООТНОШЕНИЕ ПОНЯТИЙ «ДАВНОСТНЫЕ СРОКИ ПРИНУДИТЕЛЬНОГО ИСПОЛНЕНИЯ РЕШЕНИЙ ДОБРОВОЛЬНО НЕВЫПОЛНЕННЫХ ОБЯЗАТЕЛЬСТВ» И «ИСПОЛНИТЕЛЬНАЯ ДАВНОСТЬ»

Резюме

Проведен подробный анализ материалов судебной практики и специальных теоретических наработок по исследованию понятия «исполнительная давность» и «давность принудительного исполнения добровольно невыполненного долга». На основании проведенного исследования установлено тождественные и отличительные признаки указанных правовых категорий. Также проанализированы проблемы, с которыми сталкиваются юристы при исполнении судебных решений.

В частности, определено, каким является нормативно установленный срок, в течение которого исполнительный документ может быть предъявлен к исполнению и что является основанием для открытия исполнительного производства для проведения исполнительных действий.

Ключевые слова: сроки исполнительного документа, самостоятельное выполнение решений, продолжительность сроков выполнения, исполнительная давность.

V. V. Valakh, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor, Attorney
Odessa I. I. Mechnikov National University
the Department of Civil Law Disciplines
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine
e-mail: valakh.victoria@gmail.com

K. R. Petrenko, Applicant
Odessa I. I. Mechnikov National University
the Department of Civil Law Disciplines
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine
e-mail: k.petrenko2010@gmail.com

CORRELATION OF CONCEPTS OF «LIMITATION PERIODS OF COMPULSORY ENFORCEMENT OF DECISIONS OF VOLUNTARILY UNFULFILLED OBLIGATION» AND «EXECUTIVE LIMITATION PERIOD»

Summary

A detailed analysis of the materials of judicial practice and special theoretical developments on the study of the concept of “statute of limitations” and “prescription of the compulsory execution of a voluntarily unfulfilled debt” is carried out. On the basis of the research carried out, identical and distinctive features of the above legal categories have been established. It also analyzes the problems faced by lawyers in the execution of court decisions. In particular,

it was determined what is the normatively established period during which an enforcement document can be presented for execution and what is the basis for opening enforcement proceedings to carry out enforcement actions.

In legal science there is no clear and unambiguous understanding of the “prescription of the compulsory execution of a voluntarily unfulfilled debt” and “enforcement prescription”, its affiliation, legal nature and essence. Despite the variety of scientific works, complex scientific studies devoted to the prescription of the compulsory execution of a voluntarily unfulfilled debt or the statute of limitations in Ukraine in the context of the formation of a mixed system of enforcement of decisions with an emphasis on the features of its reform in the modern period and the wording, the corresponding concept has not yet been developed. This circumstance makes the research on “the statute of limitations for the compulsory execution of a voluntarily unfulfilled debt” and “statute of limitations” even more relevant and valuable, since it is considered useful for legal science in general and for the practice of its application in particular.

The central place among the components of the legal institution of statute of limitations is occupied by the statute of limitations in enforcement proceedings, however, in our opinion, they cannot be equated with the concept of prescription for the compulsory execution of a voluntarily unfulfilled debt. At present, in the private sphere, the state, acting as an arbiter, can force a participant in civil law turnover to fulfill its obligations.

But the law limits the period during which individuals can apply for protection of violated rights.

Keywords: terms of the executive document, independent implementation of decisions, duration of the terms of execution, statute of limitations.